

AB

125832

00bc

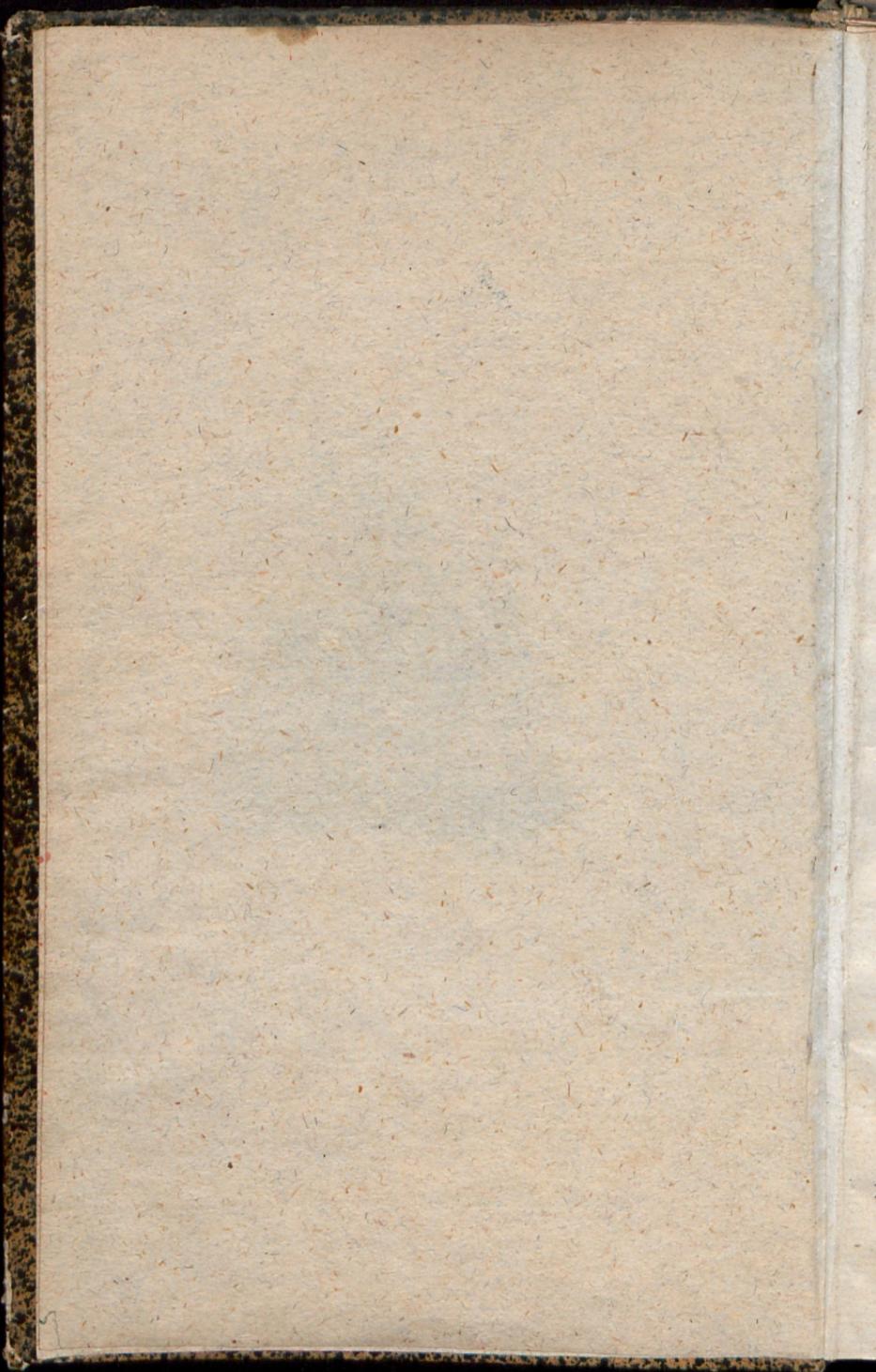
1472.

008

009a

156.

CHRISTIANI ADOLPHI
KLOTZII.

OPVS CVLA
POETICA.

AL TEN BVRGI,

EX OFFICINA RICHTERIA,
CIOCCCLXI.

AB 125 832

V I R O M A G N I F I C O
A T Q V E
EXCELENTI S S I M O ,
I O . E R N E S T O I M M A N V E L I
W A L C H I O ,
PHILOSOPHIAE, POESEOS ET ELOQVENTIAE
DOCTORI IN ACADEMIA IENENSI,
ET SOCIETATIS LATINAЕ
DIRECTORI

S . P . D .

CHRISTIANVS ADOLPHVS KLOTZIVS.

1515
ALCIO
DE RIBOLINI
LIBRO PRIMO
INTITOLATO
ALCIO
DE RIBOLINI
LIBRO PRIMO
INTITOLATO
ALCIO
DE RIBOLINI

252

1515
ALCIO
DE RIBOLINI
LIBRO PRIMO
INTITOLATO
ALCIO
DE RIBOLINI

Lubenter enim meritoque Tibi, WALCHI
praestantissime, hoc munusculum offero, cer-
tissimum grati animi et summae meae erga te
obseruantiae, non quidem quale cupio, sed quale
possum hoc tempore, monumentum. Postulat
hoc insignis, quam de Tui ingenii et doctrinae
praestantia concepi, opinio, postulat eximia
Tua in me benevolentia et humanitas. Nam
primum est hoc WALCHIANO generi quasi
fato datum, ut ex eo, tanquam ex uberrimo
fonte, plures promanarent riui, et amoenos
Musarum hortos limpidissimo doctrinae flumine
irrigarent. Quid de Patre Tuo dicam, viro
omnis virtutis laude cumulatissimo, cuius nomen
aeternis consignatum atque impressum ingenii
monumentis longe lateque per orbem terrarum
fama dissipauit? quid de Fratribus Tuis, in-
genio, doctrina, humanitate Tibi geminis, quo-
rum in libris expressae excellentis doctrinae exi-
miaque probitatis notae? Tuum vero, Vir
excellentissime, ingenium, Tuas virtutes ferreus

omnino sit et omnis humanitatis expers qui non
vehementer colat et amet. Versantur in mani-
bus doctorum hominum elegantissimi Tui libri,
quos nulla vetustas delebit, nulla obliuio. Ad-
mirantur in illis atque suspiciunt accuratam
omnis antiquitatis cognitionem, vastas variae
eruditionis copias, et eximiam orationis Latinae
facultatem, qua Te adeo pollere constat, ut mihi
quidem scripta Tua Romam ipsam redolere vi-
deantur. Tantus in iis nitor, tantum optimo-
rum verborum flumen, tanta elegantissimarum
sententiarum copia. Atque hae quidem ingenii
atque doctrinae tuae virtutes omnium bonorum
cultum Tibi dudum conciliauerunt, omnibusque
satis sunt notae. quid vero de animi tui bonis
dicam, quae te iisdem amabilem reddunt? Me
quidem dulcissima Tua natura, multorum sermo-
nibus mihi cognita, admirabili Tui desiderio
semper accendit. Dicebant mihi saepius homi-
nes: illum WALCHIVM, cuius eruditionem
ego tanti aestimarem et tantopere praedicarem,
non magis doctum, quam humanum esse: hanc
huma-

*humanitatem in sermone, in omni vita, in ipso
etiam vultu eminere: naturam esse ab omni fuso
et fastu longissime remotam: eundem optimum
virum lubenter omnium commodis inseruire, qui
se iis artibus, quarum studio sibi tantam glo-
riam comparasset, dedissent. Quantam, quae so-
putas me voluptatem ex eiusmodi sermonibus
percepisse? laetari, amare Te, atque vehemen-
ter Tuam benevolentiam appetere. Quid multa?
Dedisti hoc Vir doctissime et humanissime, hu-
manitati Tuae (huic enim Tuum in me studium
tribuo) ut ego, quod in magna felicitatis parte
pono, et Tuorum numero adscriberer, et, quod
prope nefas videbatur sperare, apud Te aliquo
in pretio, nullo meo merito haberer. Testes
litterae Tuae, at, bone Deus! quales litterae!
suavitatem et benevolentiam maximam spiran-
tes. nam quid de elegantia, omnibus tuis pro-
pria, aliquid dicere opus? Testes aureola Tua
scripta, quibus nullum unquam iucundius mu-
nus accepi. Obtemperauit igitur animo meo,
hortanti me semper et monenti, ut testimonium*

huiusce

*huiusce mei animi ederem. Quoniam vero, qui
Te, tanto Viro, digni essent, ingenii atque
industriae meae fructus adhuc a maturitate
absunt, interim hos quasi flores Tibi spargere,
et carminum meorum libellum alterum inscribere
et consecrare visum est, cui Tu pro Tua huma-
nitate locum aliquem inter libros, qui Tibi in
deliciis et amoribus sunt, dabis. Praeterea,
WALCHI praestantissime, si me non plane in-
dignum Tua benevolentia esse inde intelliges,
conseruabis mihi illum Tuum animum, Tibique
persuadebis, neminem esse, qui praestantes Tuas
virtutes maiori et cultu et amore prosequatur.*

*Vale. Scripsi in oppido Bischoffswerda,
dulcissima mea patria, Kal. Decembr.*

a. C. c Iɔ Iɔ CCLX.

CARMINA.

C A R M I N A.

O D. I.

A D G E R M A N I A M.

Frustra sonoris rupta tonitribus
Castella, frustra diruta moenia
Turresque fractas et cruentis
Arua cadaueribus repleta,

Frustraque morbos, pauperiem grauem,
GERMANIA, et tot dura gemis mala,
Quando ipsa perdis te pudenda
Mollitie nocuoque luxu.

Non inclitorum sanguine Teutonum
Venaे tumescunt: non patrius vigor
Roburque fortunatum auorum
Degeneres animat nepotes.

A

Effoemi-

Effoeminati spreuiimus horridas
 Pelles auorum, spreuiimus, et decus
 Virtutis vna cum paternis
 Pellibus exuimus paternae.

Germaniam ornat callida sericis
 Auroque pictis Gallia vestibus:
 Nobisque potum blanda mater
 Mittit, et ambrosiam dapesque.

Hinc non autis membra laboribus
 Durare, non hinc frigora perpeti,
 Sed discimus crispare crines,
 Ad citharamque pedes mouere.

Hinc fraus, bilingues infidiae, dolus,
 Juncta et voluptas mollitie venit,
 Hinc nostra nigris arua pennis
 Pigrities petit atque luxus.

Me, musa, non ad rura Quiritibus
 Tecla interamnis, bellipotens ubi,
 Ceu fulmen atra nube missum,
 Arminii gladius coruscat,

(Conta-

(Contaminatus nam lue publica
Non sustinerem lumina tollere)

Me Musa, ducas ad virentes
Arboreasque domos anorum.

Non hic recumbunt marmoreae aureis
Aedes: columnis grata palatia
Contextit ilex atque iungens
Ardua brachia pulchra pinus.

Hic non tapetis versicoloribus
Mollique pluma, sed clypeis super
Aut cespite in duro iacentes
Fortia deposituere membra.

Lorica squamimis horrida aheneis
Aurata vestis: liuida brachia
Ferro citatricesque cultum
Eximumque decus putabant.

Musco virescens est potior lapis
Mensis eburnis, et galeae cauo
Ferro rigentes gemmeis sunt
Phidia quisque scyphis priores.

A 2

Non

Non ex Eois finibus afferunt

Naves onustae mortiferas dapes:

Non massico vino aut Falerno

Debilitant animi vigorem.

Sed e propinquis fontibus hauriunt

Puram manu vndam: sed patriis mero

In collibus cocto ad pericla

Exacuunt toleranda pectus.

Lentis pererrant haec pedibus loca

Pudor decorus largaque Copia,

Et Fausitas, perfusa et albos

Simplicitas humeros capillis.

Indigna forti patre Thuistone,

Indigna proles indomitis auis,

Hinc foeda cur auertis ora?

Curque pudore genae rubescunt:

Effoeta natura et senio graui

Languens vetustae nos Alemanniae

Heroicorum nos auorum

Dedecus opprobriumque fixit

OD. II.

OD. II.

AD NISSAM
FLUVIVM IN AGRO GORLICENSI.

Nondum pectore amor meo
 Nec desiderium, Nissa, abiit tui,
 Quae sublimia moenia
 Lentis Gorlicii fluctibus alluis,
 Et felicibus irrigas
 Vndis rura meae, Nissa, Lusatiae.
 Paullum fiste tuas aquas,
 O cursus celeres Nissa preme, et tui
 Audi carmina Klotzii.
 Olim me quoties tu pauida manu
 Flacci tangere barbiton
 Vidisti! quoties vulnera pectoris
 Ripis lene sonantibus
 Vicinisque queri rupibus et leui
 Vidisti Dryadum choro!

Texebant salices tum viridem mihi
 Vmbram, tuinque coloribus
 Distincta ambrosiis gramina languido

A 3

Praebe-

Praebebant lateri torum.

Tum Nympharum aderant numina, me, nisi

Error lusit amabilis,

Adstabant nitidae tum mihi Naiades,

Ridentes mea vulnera

Ardoresque meos ore venustulo.

Si me, Niſſa, tuas bona

Ad ripas iterum fata reducerent!

Tunc decem veteri mero

Spumantes calices, quotquot eunt dies,

Libarem tibi gestiens.

At sicut vitreas tu sine murmure

Per flores varios aquas

Voluis: sic iubeant Di strepitu sine

Vt lucu et graibus malis

Pura, vt vita mihi candida defluat.

OD. III.

AD

GOTTL. FRANCISC. LEHMANNVM,

AA. M.

Est ipsa virtus dos sibi maxima,
Quae nulla quaerens praemia, quaeque opis
Mortalis immunis sua vi
Seque suumque decus tuetar;

Non ira fati, non gladius minax
Sacui tyranni, non pelagi furor
Non dirus hoc ignis, LEHMANNE,
Auferet atque ruina coeli.

Sis mente constans, nec tibi conscius
Sis poenitendi consilii, et tuus
Sis veritati addictus vni,
Intrepidusque deae satelles.

A 4

Munitus

Munitus armis his hominum preces
 Et vota, plausum plebis, et integer
 Vndam minacem atrasque nubes
 Ridet et exitiale fulmen.

Seu sit corona splendida regia,
 Seu delitescat straminea casa
 Virtus, nec augeri suum, nec
 Diminui decus illa fentit,

Rebus colores omnibus illitos
 Absterge vanos: ingenua manu
 Absterge fucum somnolentos
 Decipientem oculos, LEHMANN E.

Non ille (*) maior sit tibi consulis
 Auctus superbo nomine, quam prius,
 Agrum triumphalis colonus
 Laurigero subigens aratro,

Et,

(*) Cic. pr. Rosc, Amer. apud priscos, summos viros clarissimosque homines, in agris colendis plurimum operae datum, ut ex aratro accerferentur, ut Consules fierent. Nota sunt exempla Serrani, Quintii Cincinnati, aliorum, v. Dempst. ad Claud. in Rut. I. v. 202.

Et, crede, surget serius, ocyus,
 Sed, crede, surget lux rutilo polo,
 Virtutis assertor grauisque
 Opprobrii metuendus vltor.

Tunc fulgurantem luce videbimus
 Intaminata, quam miserabilem
 Cunctisque spretam, quamque fletu
 Saepius hic madidam videmus.

OD. IV.

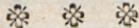
AD ROSAM.

Delectata iocis mane Fauonii
 Et noctis lacrimis humida quae modo
 Late non sine fastu
 Effulges rosa purpura;

Mox solis nimiis icta caloribus
 Pones deciduo flore caput tuum,
 Et canis moribunda
 Consperges foliis humum,

Vitae flos fugiet non aliter meae:
 Forsan iam tacito mors properat pede,
 Iam circumuolat atris
 Pennis illa meum caput.

Quid demens animo gaudia differam
 Incundosque dies? quemque diem putas
 Diluxisse supremum,
 Nec fidens ego craftino.

OD. V.

O D. V.

QUERELA GERMANIAE.

Vidi, nepotes, credite, credite,
 Vidi sedentem nuper ad Albidos
 GERMANIAM ripas nefandum
 Exitium patriae dolere,

Non sueta pingunt gaudia pallidas
 Genas, nec aegrum ferta tegunt caput.
 Per candidum incomiti capilli
 Diuolitant humerum gementis.

Qui nuper vndis prata virentia
 Puris rigabas, sanguine plurimo
 Nunc decolor, nunc intumescens
 Corporibus misere perentis.

Saeuos per ignes et cinerem urbium,
 Agros colonis per viduos fuis,
 Per rura late caede sparsa
 Funereas agis, Albis, vndas:

Audi

Audi querelas et gemitus meos,
 Ah! cresce fletu, barbaries mihi
 Quem filiorum et dura corda
 Excutiunt feritasque regum.

Heu! iam per annos quatuor impie
 Vos facientes in mea viscera
 Vosque atterentes vidit ipsos
 Erubuitque pudore coelum.

Quis non aceruis albicat ossium.
 Collis? quod aruum funeribus caret?
 Quae non sepulchrali ora planctu
 Tristibus et resonant querelis?

Immensa rerum copia quo fugit
 Priscaeque vires? illius, illius
 Quam totus admiratus orbis,
 Quid residet vitio meorum?

Externa (factum flebile postera
 Actas negabit) proh pudor! agmina
 Externa caedes in meorum
 Ultinum in excidium vocatis?
 O ful-

O fulminantes condite condite
 Enses, amicas iungite dexteras
 Centumque maiorem triumphis
 Reddite magnanimi quietem.

Certate, Reges, quis melioribus
 Componat orbem legibus, et prior
 Quis exulem cunctis ab oris
 Iustitiam renocet Fidemque.

AD HESPERVM.

Te, qui nequitas furtaque mollia,
Et rapta e labiis oscula flammeis
Attente specularis
Blanda et murimura virginum :

Supremum Veneris te genus, Hespere,
Oro per Venerem perque Cupidines,
O lucem nitidi oris
Nigris infere nubibus.

Vt suspensa metu sponsa et amabilem
Formosis oculis lacrimulam exprimens,
Iam tradenda marito
Nunquam te rutilasse vult :

(Nam demens metuit dulcia praelia
Exoptatque simul, blandaque vulnera
Ah! inuita tremitiscit,
Formidans sua gaudia.)

Sic

Sic ne me Glycerae mellea basia
 Figentem, et Glyceram mellea basia
 Figentem mihi, matri
 Morosae timeo indices.

At si quando fores obsideat meae
 Inuisus Bauius, tum, precor, Hespere,
 Tum flamma rutilanti
 Vincas omnia sidera.

AD C. C. SCHILLINGIVM.

Quid durus nimium domi
 SCHILLINGI retines, quos roseis Venus
 Dictauit labiis Tibi,
 Dulces quoque loci, quos Charitum chorus
 Multo nectare proluunt
 Versus? quid dubitas aurea posteris
 Seclis atque fodalibus
 Nobis quid dubitas tradere carmina?
 Indignis tenebris sales,
 Argutosque iocos totque facetias
 Heu! durus nimium premis.
 Non Minos Icarum, non Danaen ita
 Inclusam tenuit pater.
 Segnes rumpe moras claustraque carceris,
 Et, seu basia Magdalae
 Decantas fidibus blandisonae lyrae;
 Seu luctum patriae doles
 Et Dresdae cineres templaque diruta;

JLV . 60

Seu

Seu plectro tecinis graui
 Perfusas acies puluere martio:
 Ne vulgare diutius
 Cessa. Quid metuis iudicium insciae
 Plebis? quid fremitum paues
 Et tela innidiae plumbea sordidae?
 O illum rosea Cypro
 Aeternumque Paphi deliciis manu
 Irata Venus arceat,
 Qui Te cunque petat dentibus improbis
 Te, Musarum amor et meus!

B

OD. VIII.

OD. VIII.

AD EVNDEM.

At nos amemus! Sic Veneri placet.

Nos ambo amoeno flore nimis breuis

Vitae virentes ambo alumni

Pieridum Venerisque amemus!

Me nuper alto sustulit aere,

Et solis extra flaminiuomas vias

In floridos Cypri recessus

Attonitum Cytheraea duxit.

Late per hortos perque rosaria

Myrtos virentes brachia iungere,

Et graeciae vates sub umbra

Et Latii recubare vidi.

Vidi osculantem lactea Cynthiae

Suae iocosum colla Propertium,

Et feruidum Flaccum fouentem

Dulcisonam Lalagen in vlnis.

Vidi

Vidi Catullum basia Lesbiae,
 Vidi Corinnae basia Ouidium
 Dantem, Heinsium Rossae, et Secundum
 Basia mille suae Neaerae.

Vidi canorum roscida Kleistium
 Hic ambulantem per violaria
 Ridentibus Musis coronas
 Floribus e variis ligare.

O quantum ab illo, credite! Kleistio
 Mutatus, atrum nuper ab hostium
 Quem caede Martis luctuosí
 Ferrea diripuit procella.

Progerminantes hic geminas mihi
 Myrtos Cupido monstrat, et, haec tuo
 SCHILLINGIO succrescit, addit,
 Myrtus et illa tibi virescit.

OD. IX.

AD EVNDEM.

Frustra malignis pandere carbaſſa
 Ventis et altum me timidum iubes
 Decurrere aequor, cui Camoenae
 Exiguam tribuere cymbam,

Index meorum candide carminum,
 Dilecte SCHILLINGI. Eſt animus mihi
 Circa ſufurrantes per herbas
 Gramineas vitreosque riuos,

Imbellē dulces annuerant mihi
 Carmen Camoenae: mollibus hae modis
 Praeter iocos blandosque amores
 Dicere me vetuere quidquam.

Iactet sonoram Maeonidis tubam,
 Iactet cateruas Graecia viuida
 Dextra peremptas, et cruenta
 Arma ducum celebrata iactet.

Nunquain

Nunquam venustae viderat igneas
 Malas puellae, collaque lactea,
 Nigrosque crines tectus altis
 Maeonides oculos tenebris.

Has fustulisset si tenebras deus,
 Non ille Achillis mirificum feri
 Scutum, nec heroes, nec hastas,
 Non cecinisset equos frementes.

Tunc extulisset fulgida lumina
 Briscidos: tunc ora Cupidine
 Ornata laudasset Lacaenae,
 Pectoris et niveum colorem.

O D. X.

A D E V N D E M.

Parca nascenti dedit affluentes
Non opes fortuna mihi, nec aurum,
Non dedit claros titulos auorum aut

Praedia magna.

Candidum pectus mihi, forte, fatis
Nescium flecti rigidis, et audax
Et minas terrae et maris insciunque

Spernere vulgus.

Crede, SCHILLINGI, nec opes nec vllus
Me dies cernet titulos precari:
Non leuem plausum populi precari

Supplice voce.

Non adulari didici, nec ore
Improbo laudes celebrare stulti:
Non meum est vestem stolidi osculari et
Lingere sputa.

O prius

O prius pauper peream nec vlli
 Notus, et tectus tenebris! Honores,
 Quos mihi stulti tribuant, videntur
 Dede^cus ingens.

Non mihi montes fluuii lacusque
 Patriam claudunt: vbicunque viuam,
 Qua patet totus mihi erit suavis
 Patria mundus.

Et mei tales proaui fuerunt,
 Quos suae vidit patriae immolatos
 Atque Turcarum madidos cruento
 Bellicus Ister.

Me Deus quemcumque velit videre
 Angulum mundi, fugiam hinc libenter,
 Seu dedit plures mihi, siue paucos
 Praebeat annos.

Tu mei viuas memor, atque nostra
 Corda quae iungunt propera nec ipsa
 Morte, SCHILLINGI, patiare amoris
 Vincula scindi.

AD EVNDEM.

Veros honores, verum animi decus
 Laudesque anhelans non dubias, Tuo
 Accensus exemplo Sodalis,
 Rideo opes hominum metusque.

Vir mente constans atque sui potens
 Est semper idem, casibus altior,
 Iramque Fortunae irretorto
 Adspicit intrepidoque vultu.

Non ille Diuae blanditias bonae,
 Non ille eidem dat lacrimas graui,
 Cui pectus adversus dolores
 Alta tegit triplici aere virtus.

Humana fortis subiiciam mihi
 Magnoque spernam pectore: lumina
 Non torua Fortunae timebo:
 Me timeat fugiatque Diva,

Quid

Quid deprimamus, particulam aetheris?

Non igneum vim figere humi pudet?

Cocloque cognati moremur

Nos humili relevare solo?

Seruile tandem deiiciens iugum,

Inuisa frangens hic animus diu

Et claustra rumpens, liber alta

Aethereis petet astra pennis.

Terrae relinquens exuuias putres

Et mortis expers per liquidum aera

Lateque per nubes volabit

Sydereae nouus hospes orae.

Hinc laetus olim praecipites poli

Cernet ruinas, sydera pallida

Et pallidum solem videbit:

Hinc gemitum morientis orbis

Orbisque singultum audiet ultimum:

Solus superfites viuet et integer,

Non igne, non ferro, nec annis,

Non animus periturus aevo.

O D . XII.

A D R V R A .

Qrura, laetis blanda coloribus
Quae Flora pingit, cincta roris caput,
O rura, quae natura ridens
Munificis manibus decorat;

Heu! dulce vobis aufugiet decus,
Mox bella vestras eripient opes,
Et qui meam diro furore
Mars misere patriam fatigat,

Late per agros purpureas rosas
Pes ingruentis militis obteret;
Tunc arma narcissos rubentes,
Lilia tunc violasque frangent,

Ridetis herbis versicoloribus;
Mox atra fusi flumina sanguinis
Vos irrigabunt, polluetque
Mista hominum pecudumque strages.

Funesta

Funesta Nymphae tum fugient loca,
 Musaeque moesto cum Charitum choro:
 Pallor, fames, formido, fletus
 Pauperiesque loca occupabunt.

Quando innocentis sanguine ciuium
 Explere reges imperii sitim
 Cessabit? quando nefanda
 Caede manus maculare vestras?

Qui tristis ensim stringit, et horridas
 Strages suorum non lacrimis sine
 Adspectat, hic sceptro, corona,
 Imperio folioque dignus.

O D. XIII.

D E S E I P S O.

Vester, Camoenae, vester ego nemus
 Sacrasque lauros et virides specus
 Pindi relinquam: maior intrat
 Corda deus stimulatque mentein.

Iamiam incalesco: pectore iam dolor
 Luctusque vindex aestuat et pudor;
 Exuberat venas per omnes
 Sanguis et igne calet potenti.

Non irrigatam sanguine patriam,
 Non ora fletu squallida ciuium,
 Non longius moestae quaerelas
 Saxoniae tolerare possum.

Et me ferocem castra sequi iuuat
 Fortesque turmas: Ibimus, ibimus,
 Et plurimo mox illinenda
 Sanguine corripiamus arma.

Nil

Nil sol pereinto pro patria viro
 Totum per orbem pulchrius adspicit:
 Nil est magis fronti decorum
 Vulnere pro patria recepto.

Laetus per ignes, laetus ahenea
 Per machinarum murmura, per globos,
 Per fulminatrices cateruas,
 Ense ruam calido cruento.

Tum non auti nominis immemor
 Ortusque forti sanguine Saxonum.
 Aut victor e flammis recedam,
 Aut gladio caput imminentis

Pectusque nudum caedibus offerens,
 Pulchris superbus vulneribus mea
 Pro patria Augustoque Rege
 Hanc animam placido ore reddam.

O D. XIV.

AD MARTEM.

Hanc, Mauors, animam, bellipotens deus
 Armorumque parens, hanc animam tibi
 Deuoui, sitiens sanguinem et inclytum
 Nomen. Non tenebras, non animus meus
 Has umbras patitur turpiaque otia.
 Ceu fortis sonipes ad lituos fremit,
 Nescit stare loco, collaque iactans
 Mordet fraena ferox: sic mea pectora
 Accedit sonitus dulcisonae tubae
 Armorumque sonus quem procul audio.
 O suavis sonitus, grata tonitrua!
 Iam miscere manum iam videor mihi
 Immixtus gladiis agmina rumpere
 Dextra: perque globos flammuomos ruens
 Totus iam rubeo sanguine, iam mea
 Multis fessa manus caedibus. O mihi
 Victori liceat tum socios sequi
 Me circa egregio vulnere perditos!
 At tu, sic mereor, sanguineis notis
 Nomen, Fama, meum nubibus imprimes,
 Et seris recines grata nepotibus.

O D. XV.

OD. XV.

AD HORATIVM.

O si me facili, Flacce, manu, tui
 Plenum ad fontium aquas antraque duceres,
 In lucosque, quibus musa lyrae potens
 Te dulces docuit modos:

Te myrtis hedera, et pampineis comam
 Sertis implicitum! Si regeres gradus
 Nostros et socium te comitem adderes!
 Auderem comitem sequi.

Audaci peterem tum scopulos pede,
 Tum Pindi peterem summa cacumina,
 Per calles dubias perque nouas vias
 Imperterritus ambulans.

Quam me tollere humo nitor et ardua
 Ascensu celeri vincere montium!
 Ima me retinet segnis inertia
 In valle, atque animum grauat.

Seu

Seu forti arma canam caede rubentia,
 Herouinque parem cingere tempora,
 Marcescit viridis laurus, et arida
 Sub nostra emoritur manu.

Nigras sine comas atque loquacula
 Decantare velim lumina phyllidis
 Et pectus nivium spargere floribus,
 Languent purpureae rosae.

Adsis, Flacce, mihi nostraque pectora
 Blanda vi moueas: Flacce, meum decus,
 O quem te memorem? thura tibi damus,
 Et ferta offerimus tibi.

Iam mens incaluit pectus inaequat,
 Praesentisque dei numina sentio;
 Iam te, Flacce, meo, teque animo libens
 Dulcis concipio furor.

OD. XVI.

DE

PRAELIO ZORNDORFFIENSI,
EOQVE EXSTINCTO KLEISTIO, MILITE
FORTI, POETA DVLCI.

Quo me per cineres perque acies ducum,
 Per pugnas, gladios, flammiuomas globos,
 Quo Bellona furens per profugos equos
 Et stragis cumulos rapis?

Quo stridore tonant rauca tonitrua
 Martis! quam rutilis terrifonus fragor
 Armis exoritur! quam reboant poli
 Late et culmina montium!

Ceu, quando Boreas Eurus et horridus
 Tristem faena mouent bella per aera,
 Insurgunt tenebrae, ferreus vndique

Alarum sonitus fremit,

C

Turres

Turres praecipitant, praecipitant iugis

Quercus aeriae, syluaque sternitur,

Auulsaeque suis sedibus arduae

Rupes cum sonitu cadunt:

Arinorum horrisonus sic fragor intonat,

Sic incensa siti sanguinis agmina

Russorum coeunt atque Borussica

Et miscent manibus manus

Quantum terra tremit: iam lituos, tubas,

Hinitus tremulos audio: iam madent

Multa caede manus: sanguine iam rubet

Et tellus fanie fluit.

Insistens laceris corporibus Furor

Voluit sanguineum flammæa lumina

Per campum, gemitus gaudet et audiens

Singultus morientium.

Quemnam alta intrepidi pectoris indeles

Quemnam illic animi diripuit calor,

Hinc in lethiferae verbera grandinis

In mille abripuit neces?

Territ.

Sic

Sic est: delicias, Mars, video tuas,
 Et Phoebi video gaudia, KLEISTIVM.
 Magnae quantum animae prodigus hostium
 In densas acies ruit!

Quae victrix gladius fulgura proiicit!
 Quam fulgore oculi terribili micant!
 Tali, quando potens proelia Mars mouet,
 Igne ardent oculi dei.

Illum praepropero subsequitur pede
 Miles, nil metuens hoc duce, iam ruit,
 Iam deuota neci pectora fulmini
 Offert et gladii minis.

Iamque — o Phoebe tuum seu clypeo tege,
 Seu tu sulphureis nubibus eripe, —
 Pectus confuncio saucium et improbo
 Ire e vulnere sanguinem.

Hoc flores varii sanguine pullulent,
 Succrescant violae, lilia cum rosis,
 Hinc myrtus vireat palmaque germinet
 Et sacrum in coeant nemus.

At vos o animam ducite KLEISTII
 Per valles virides per gelidum nemus
 In campos roseos ruraque florida
 Vos deducite Gratiae.

O. D. XVII.

AD SOMNVM.

Cur me, blande deus, fugis?

Cur per tres miserum numina tua
Exspectare finis dies

Frustra? cur gemitus atque meas preces
Surdis respuis auribus?

Suspiro requiem dulciaque otia
Et duram voco Cynthiam

Crudelesque polos, duraque sidera,
Te, crudelior omnibus

Votis et precibus sollicito, deus.
Iam corpus sine viribus,

Languesco: macies pallor et horridus
Artus oraque conficit,

Non facies inhians depositis cubo,
Nec fures timeo malos.

Non me saeuus amor sollicitum iubet
Observare fores meae,
Nec ne quis timeo me placeat magis.

C 3

Non

Non libris veterum, (impigro

Quos quidnam studio voluere profuit?)

Impallescere me inquit.

An, ceu praua fugit turba sodalium

Tristes et vacuas domos,

Et tu, Somne, volas alta palatia

Circum, heu perfide! pauperum

Deuitans oculos fletibus humidos?

Tandem, Somne, precor, precor,

Dulcis Somne redi: Cur tibi Klotzius

Debet ludibrium, bonus?

At, si tantus amor ludere, transferes

Tempestiuus in domum

Te Maeui: iubeas pingue ibi Maeuium

Sudorem et vigilem queri

Noctem: hunc versare iube corpus inaniter

Huc illuc tumidum thoro.

At Crispilli oculos alta quies premit,

Frustra et pigritiam viri

Deplorat mulier, feruida Phidile.

ED. XVIII.

OD. XVIII.

D E S E I P S O,

Ergone semper ferrea tempora?

Bellique dicam fulmina? flebilem?

Ergone cladem luctuosa?

Saxoniae querar vsque et vsque?

Nullumne donec carmen amoribus?

Nigros capillos, pūrpureas genas,

Non ora laudem, quae Cupido

Quae Venus et Charites pererrant?

Non blanda dicam murmura amantium,

Nutus loquaces, lumina subdola,

Et subdolum risum, ipsa dulces

Quem Cytherea docet puellas?

Irata nuper quae rapuit bonum

Augustum et aegris gaudia ciuibus

Fortuna, mox nostras reducit

Delicias iterum benigna,

XIX .ao

C 4

Quid

Quid me futuri temporis exitus
 Angat? quid atra sollicitudine
 Quid floridos annos querelis
 Excruciem trepidisque curis?

Eheu! iuuentae flos viridis meae
 Marcescet, aeuī ver fugiet breue:
 Tunc pallor et rugae tremorque
 Canitiesque aderit molesta.

Adferte flores, purpureas rosas,
 Sacrasque lauros: huc Venus et Ioci
 Huc Gratiae Musaeque adfeste;
 Huc et ades facilis Lyae.

OD. XIX.

AD IO. GEORG. NEVMANNVM.

Quem putas vere, NEOMANNE, dici
 Nobilem? an fama titulisque clarum?
 An genus magnis ab auis trahentem et
Sanguine regum?

Non meos mendax oculos honorum
 Splendor et clari generis vetustas,
 Non opes fallunt radiansque vano
Gloria fuso.

Saepius gemmis diadema fulgens
 Improbum cingunt caput infimumque,
 Saepius gestat scelerata dextra
Regia sceptrum.

Plebs stupet sceptrum, solium, coronam,
 Plebs stupet ceras, titulos et aurum;
 Mentis at dotes sapiens et alta
Pectora quaerit.

Sola nos reddit, NEOMANNE, virtus.

Nobiles, raro soliis amica,

~~MA~~ Saepius riuis et amica tectao.

Cespite villaes.

Fortis et confians scelus omne spernamus.

Purpura induitum: tenuique panno

Squallidam virtutem animosus idem

Semper amabo.

Laetus et prudens animus sibi que

Imperans se digna cupit facitque,

Maior et quoquis titulo et superbo

Stemmata maior.

Ille contemtor popularis aurea,

Ille fortunae quoque ridet iram,

Ille amicorum patriaeque dulcem

Spirat amorem.

OD. XX.

AD EVNDEM.

Quid iuuat rerum docili artiumque
 Ambitum infinitum animo tenere,
 Si Tibi ignotus, NEOMANNE, viuas
 Et moriaris?

Astra percurras animo, ordinesque
 Igneos, ortus, obitus, labores
 Calleas lunae, tenebrasque solis
 Ora tegentes:

Calleas qua vi tumeat vagusque
 Rursus in feso pelagus refidat:
 Mille naturae tenebasque vires
 Milleque leges:

Blandius molles moderere chordas
 Orpheo: venti fileant et amnes,
 Cum feris dulces nemorosa cantus
 Saxa sequantur:

JXK do

Ni

Ni Tibi vires et origo, virtus,
 Abdite labes animi et cupido
 Cognita, an ventosa scientia omnis
 Proderit vñquam?

Artibus doctis animus politus
 Efficit solus neque nos beatos,
 Nec potest veram dare nec perennem
 Nobilitatem.

Formet et singat iuvenile pectus,
 Pectore exstirpet vitium potentis
 Diua virtutis manus, inferatque
 Semina honesti.

Illa fortunam doceat grauesque
 Sortis humanae tolerare casus:
 Illaque assuecat vitia et superbum
 Spernere vulgus.

Non cum fordes scelerum inquinabunt,
 Conscius quicunque sui incliti ortus
 Se sciat diuum genus esse seque
 Aethere natum.

O D. XXI.

A D S O D A L E S.

Totus concutitur turbine bellico
 Orbis: nos etiam feruidus incidat
 In pugnas animus, nec patitur sequi
 Ignava otia languidos.

Adsit blanda Chloe, mille oculis neces
 Vitas mille gerens milleque spicula:
 Quis nostrum hinc referet, (parce Venus mihi!)
 Pectus faucium amoribus?

Non dextrae gladio, non capita aereis
 Splendescant galeis: ebria garrulam
 Tractet dextra lyrām, temporaque humida
 Sertum paupineum ambiat.

Pingamus foueas, moenia et aggeres,
 Pingamusque mero tristia praelia.
 Iam fossas video sanguine turgidas
 Plena et sanguine flumina.

Certe-

Certemus, Socii, quis labiis Chloes,
 Quis fronti tenerae, quis roseis genis,
 Quis collo niueo, quisque humeris ferat
 Flagrantissima basia?

Certemus, Socii, quis cyathos bibat
 Plures: neclareos quis Veneris iocos,
 Et nutus melius virginum et improbum
 Risum quis recinat lyra?

Quo splendore calix emicat! o' merum
 Quos vibrat radios! inchoo praelium,
 Iam tollo calicem hoc, optime Telephe,
 Propino tibi poculum.

OD. XXII.

V I N D E M I A .

D I T H Y R A M B V S .

Quis per aria, perque montes
 Perque saxa, perque sylvas
 Clamor editur sonorus?
 Decipitne forte dulcis
 Forte ludit error aures?
 An choros ego frementes, atque plausus audio?

Audio pater Lyae,
 Audio tuam, benigne,
 Blande, belle, peruenisti,
 Perfacete Bacche vocem.
 Ter quaterque, Bacche, salue,
 His ego tibi racemis implicabo tempora.

Grata

I

Grata fronte, grata vultu
 Enitet tibi venustas:
 Igneo genae rubore
 Igneo calet vigore
 Pectus. Huc ades Lyae,
 Hoc tibi corono fertis, hoc propino poculum.

Hinc procul, procul profani
 Hinc procul senes morosi
 Hinc graues procul Catones:
 Aduenit faceta pompa,
 Iamque ferta iamque thyrso
 Iamque adesse cerno Bacchas montiumque numina.

O quis ille, qui vacillans
 Insidet senex asello:
 En manu tremente tollit
 Poculum haurit ecce! totum
 Ebrioque clamat ore
 Bacche! Bacche saxa reddunt, saxa et antra consonant.

Hue

Huc adeste vos puellae
 Et simul ioci, lepores,
 Risus innocensque lufus.
 Implicate vos choreis
 Virgines manus tenellas
 Pampinis comam prematis, huc adeste virgines.

Huc adeste vos sodales
 Perque mollicella colla
 Perque subdolos ocellos
 Perque labra purpurata
 Mille dulcibus puellis
 Mille basia applicate, mille carpite oscula.

Ferte ferta, ferte laurum
 Et scyphos capaciores:
 Poculum tibi, Cytheris,
 Et nouem scyphos camoenis,
 Tresque Gratiis dicabo.
 At tibi Lyaeē totum fortis hauriam amphoram.

D

Tu,

Tu, tuis, Lyaeē, donis
 Turbulenta corda mulces,
 Anxios leuas dolores,
 Diluis molesta vitae,
 Mutuos doces amores,
 Me doces fides iocosi tu mouere barbiti.

Dona, Bacche, si tua absint,
 Nulla pulchra virgo pulchra,
 Nulla dulcis est voluptas,
 Nullus est dies ferenus,
 Nullus est iocus iocofus,
 Tu dies, iocos, puellas, cuncta reddis aurea.

Floridam tibi iuuentam
 Consecro, tibi viriles
 Consecrabo laetus annos,
 Nec tuum senem relinques
 O Lyaeē, nec negabis
 Funebres virente canos implicare pampino.

OD. XXIII.

O.D. XXIII.

A D L Y R A M .

Gratum lenimen sollicitudinum
 Dulce et iuuentae delicium, lyra,
 Te nunc dolens suspendo Phoebo,
 Teque manu trepida Camoenis.

Non aere iussi te, lyra, venditas
 Laudes superbae plebis et insciae
 Non erubescendos amores
 Te stolidasque sonare flammis.

Virtutis almae perpetuum decus,
 Pulchrasque dotes pectoris ardui,
 Ignes honestos, blanda dona
 Munifici cecini Lyaei.

Nunc me puellas me Veneris iocos,
 Flacci canoros me miserum modos,
 Meque antra grata umbramque Pindi
 Dura vetant meminisse fata.

D 2

Quid

Quid tum? quid? ardor si mea pectora
 Priscus reuifat, si temerarii
 Me rursus accendant calores,
 Ah! quid again miser, o Camoenae?

At te molesto puluere fordidum,
 Multoque opertum flamine araneae,
 Te pabulum vermis proterui,
 Barbitos, hic paries habebit.

SERMO-

S E R M O N E S.

S A T . I.

AD IO. GOTTFR. ROTHIVM.

Ne Satyram scribas, inquis? cur, optimie ROTHI?
Non ego constringam stultos? animosque feroceſ
Et fastum ſtudeam compescere? reddere verae
Doctrinae decus eruptum? ridere stuporem,
Per fora regnantem, per templaue, perque cathedras?
Non tituli et generis facum aſcitosque colores,
Queis ventosa suas tegit ignorantia fordes,
Diripere! andaces ſciolorum ostendere nifus?
Non monſtrare viam dulces ad Apollinis artes?
Non hominum melius noui de gente mereri.
Eſt noſtrum dubias tenebras dispellere: noſtrum
Eſt vitia erroresque animis euellere turpes,

D 3

Foecun-

Foecundaque manu virtutis spargere semen.

Hoc Graii, hoc Latii me condociuere magistri.

„Recte: sed saeuas iras odiumque mouebis,

Quidue iuuat tantis caput obiectare periclis?

Seruius aeternam rixam litesque minatur,

Iamque e Carpzouio recitabit voce sonora

Legem et iura tibi. Furjis accensus et ira

Inuisum Bibulus te summis reddet et imis,

Teque deos magno dicet clamore negare,

Atheus hic, iurans, satyras et carmina scripsit,

Hunc fugite: fugite hanc pestem iuuenesque senesque.

Cassius" — ah frustra me verbis flectere tentas.

Vni me genuit doctrinae atque eius amicis

Addictum natura potens: eademque stupori

Et plebi et sciolis infestum me esse volebat,

Immittens odium fortis implacabile menti.

Quid faciam? fas est naturae audire iubentis

Vocem, fas almae praecepta facessere matris.

Ne tamen ignores, quae sit mihi regula scripta

Primum me illorum, queis rodere nomen honestum

Est volupe, atque bonam famam lacerare bonorum,

Excerpas numero. Non nomina, crimina sola

Perse-

Persequor: haec mens est perstringere et illa facere.
 Cassius et Bibulus, Birrus, stupidusque Petillus,
 Crispinusque dabunt sua nomina mutua stulto.
 Nec si plura nitent bona, tum me parvulus error
 Offendet: maculis inspersis corpore pulchro
 Parcam, cumque bonis mala compensabo libenter.
 Si genus et proavos reges ostendit avosque
 Scaliger, ¹ ignosco, voluisse arcessere famam
 Hinc mirans, quam illi ingenium et doctrina parabat
 At nostri pueri, gladio cristiisque superbi
 Si claros iactant proavos et nobile stemma,
 Ipsi flectere equum, saltare et ludere docti,
 Et strenui pugiles, agitur si ludicra pugna,
 Posthac rectores populi patriaeque columnae:
 Tunc teneam risum, nec longa silentia ruimpam?
 Quando, alias magnus, tumido Salmasius ore.
 Intrepide Musas ad pugnam prouocat omnes:
 Heroem hunc hominem tristis natum esse recordor.
 Ait etiam Capito, furtum ingeniosus ad omne,
 Lexica compilans, et, suetus viuere rapto
 Compilans Flores, Syntagma, Theatra, Thesauros.
 Ille viris doctis sese exaequabit inultus

Laetus, et inflatus foedis impune rapinis?
 I, sequere hunc corum totam, mea Musa, per vrbeim,
 I, sequere et pictas pauonum detrahe pennas.
 Parcam Burmanno, ³ si falso carmina Flacci
 Explicuit: calidus si quando feroor et ira
 Clamores nimios expressit et aspera verba:
 Num quoque Nodotius, num Carpentarius illam
 Accipient veniam? ⁴ Sapiens num Clericus, aeu*i*
 Egregius veteris censor, censorque recentis
 Clericus? O frustra sciolis ignoscis: ineptos
 Hos magis atque magis tumidos patientia reddit:
 Mox, nisi principiis obstes fortisque resistas,
 Illos quae rapiat mens effrenata videbis.
 Quot non nostra tui similes, bone Clerice terra
 Progenuit! quot non Perraltos nutrit et alta
 Tanquam Musarum veneratur numina suppplex!
 Peccat et aeternus foede huic dormitat Homerus ⁵
 Nec Maro diuinus tenet apti carminis artes.
 Illi nil sapiunt facundi scripta Platonis,
 Et Cicero veras rerum cognoscere causas
 Nequidquam studuit, vilis de plebe pusillus
 Philosophus: placida quis tandem haec audiat aure?

Cuique

Cuique dedit felix adeo natura cerebrum?
 Vae iecur effeuens commota bile tumescit,
 Phoebus et iratus quae porrigit arma capessit.
 Sunt alia, inuitus quae tango, quaeque minora
 Ut calatum stringam, nisi turpia pulchra videri
 Atque obdurati prauum defendere vellent.
 Per me sexcentum turgescat pagina docto
 Nominibus Titio scriptorum: maximum aceruum
 Conuehat auctorum plaustro, laudetque recentes
 Et veteres laudet: noui tanta vnde supellex
 Sit repetita: scio riuum fontemque Pitisci.
 Hauriat hinc tutus, totumque exhauriat amnem
 At moneo, tacite spoliis opibusque fruatur
 Paret? an attollens malesano vertice cristas,
 Par sibi Grutero, par Scaligerisque videtur?
 Quantus nunc risus Titius! quam fabula suavis!
 Albius ignorans numeros, discrimina vocum,
 Atque pedum leges ignorans carmina pangit.
 Haud equidem inuideo: taceo semperque tacerem
 Ni tumefacta gerat vesano pectora fastu
 Albius, affectans famam ingeniumque poetae.
 Quid tum? non misero crines barbamque recidam, ⁶

Non colaphum infligam: 7 sed quis ridere vetabit?

„At leges ipsi nimium tibi scribis acerbas,

Carmina componis mala, visque poeta videri.“

Quid faciam? illeui chartae semel ista, poetae,
nisi tunc

Noris nos, quae scripta aegre delere solemus.

1. Multa Iul. Caef. Scaliger magnifice de sui generis splendore commemorat, quod ex antiquissima principum Veronenium familia deducit. vid. in primis epist. ad Augerium Ferrerium, p. 257. ed. Plant. et oration. in luctu Audecti Caesaris filii, p. 223. Sed ut vera virum magnum dixisse affirmare non audeo, ita neque eum mendacii postulo, si praesertim vera sint, quae Hagijs in vita Lotichii, p. 58. scribit: se Veronae vidisse clarorum principum Scaligerorum illustres statuas, qui olim ferme vniuersam Lombardiam tenuissent, sed inde a Venetis expulsi abiissent in Bauarium: hinc ortum esse Scaligerum, quem idem legitimum haeredem Veroneae ad Sirmionis insulae Benaci lacus appellat. Sed sunt alia, quae rem valde dubiam reddant.

2 Salmasius in bibliotheca regia Parisina, cum Maussacius et Gaulminus vna essent, huic dicenti: Je pense, que nous pourrions bien tous trois tenir tete a tous les Savans de l'Europe, respondisse fertur: Joignez a tout ce, qu'il y a des Savans au Monde, & Vous & Maussac je vous tiendrai tete moi seul. v. Colomes. opusc. p. 98.

3. Nescio,

3. Nescio, quomodo factum sit, ut aliquoties vir doctus
in animaduersionibus ad Petronium infeliciter admou-
dum Horatii interpretationem adgressus sit. Nam,
contra ea, quae in Chrestomath. Petronio - Burman-
niana, de his, monentur, mea quidem sententia, nihil
dici potest.
4. Verissime et optime ait vir elegantissimi ingenii, Pe-
rizonius, in Curtio Vindicat. p. 53. Praecipuam in Gal-
licis istis censoribus deprehendimus rerum antiquarum
imperitiam: id quod vel ex uno illo Petroniani Satyrici
supplemento patet. Confinxit, certe protulit, id No-
dotius, qui et Gallice mox vertit notisque instruxit:
commendauit vero Carpentarius — celebris ille linguae
latinae aduersarius — Etenim innumeri in illo supple-
mento et manifesti occurunt Gallicissimi, barbarissimi,
soloecissimi, prorsus flagitiosi. Videas illic passim *quod*
pro ut positum, ut cum indicatio constructum, &c.
5. Lepidissimum iuuat exemplum proferre: nempe verba
Gundlingii, e praefat. ad Casae monim. p. 12. 13. In
Homero parum bonae frugis est, sapidique paullulum.
Ego Homerum perlegi, ut poetarum multorum fabulas
intelligerem, (nempe etiam nescio quis Virgilium le-
gerat, ut inde nauigationem Aeneae cognosceret) in
ceteris risi, ac Platonis de illo opinionem (quam vir
bonus non recte cepit; nam forte non ipse Platonem
legit) calculo meo approbavi. Meminisse hercle de-
bebat vir Cl. non omnibus Homerum placere debere
et posse.

6. Fran-

6. Franciso aiunt Philelpho, Graecarum et Latinarum litterarum in Italia magistro, cum Timotheo, Graeculo, ita conuenisse de modulo syllabae, ut ipse, si vinceretur, errorem pecunia lueret, hic si vinceret, totam sibi barbam abradi pateretur. Quid multa? Vitor adeo fuit durus, ut Timotheo barbam recideret.
7. Suavis est fabula, Chaerilum ab Alexandro M. pro singulis bonis versibus nummum aureum, pro malis collaphum accepisse.

SAT. II.

S A T . II.

I, puer, vnguentum citus adser, cingula, vestem,
 Resque alias centum, quas felix Francia mittit.
 Quid iuuat aeternum veterum impallescere libris?
 Quid noctu atque diu monimenta euoluere, priscum
 Quae Latium genuit, quae Graecia protulit olim?
 An, tecum vt victum, Verulami, alimentaque quaeram, ¹
 Nudus opum, trepidus, senio et defessus inert?
 An meus vt calami demonstret vulnera pollex? ²
 Sat mea verboso manus insudauit Homero,
 Sat Flaccum, Ciceronei versauitque Dioneim.
 Nunc alias artes discam: DIs gratia! ad altos
 Me tutum multo melior via ducet honores.
 En! primum incultos nitide crispabo capillos,
 Pectine disponam docte, ferroque calenti
 Caesariem docilem dextram intorquebo sequentem
 Si proprii desint, incedam crinibus emitis.
 Praecipue crinis liquido spargatur amomo,
 Et late ambrosiam myrrhae diffundat odorem.

O quae

O quae caesaries! plebs mirabunda susurrat,
 Quae frons! o crinis quales exspirat odores!
 Fallimur? ipsa illo sapientia' vertice spirat.
 O insigne caput, quae te tam laeta tulerunt
 Saecula? num redeunt antiquum haec tempora in aurum?
 Prima igitur crinis, sed pileus altera cura est
 Parvulus hic, nitidus, facile quem brachia curua
 Contineant, facile, si quando occurrat amicus,
 Quem demittat humi conformi dextera motu.
 Per plateas capite incedat vir doctus operto?
 Nou faciet: neque tuni, si densus nubibus imber
 Decidat, et totum videat descendere coelum.
 Nigra per erectam ceruicem fascia serpat,
 Nigraque per tergum constringat taenia crines.
 Serica sit vestis, vario distincta colore,
 Sit breuis et tenuis, sit et auri splendida filis:
 Albida circumdent et ferica tegmina crura:
 Calceus argento, gemmis niteatque lapillis:
 Gladiolusque latus cingat: Quid? lambere dextram,
 Ludere pileolo, tergum curuare, decoram
 Tergere frontem, apte disponere brachia noui,
 Et dudum docuit me Francia mellea verba,

Francia

Francia cui tantas debet Germania dotes.
 Haec etenim blandae praefat dulcedine linguae,
 Quam callens merito, sapiens et doctus habetur.
 Quid dubitem? quoties, quos alma Lutetia velle
 Indutos lacera iuuenum crispare capillos
 Viderat, aut fumo nigros et sorde culinae,
 Nunc videt auratos felix Germania, pellens
 His ducibus rigidos mores cultusque paternos!
 Nunc, puer, obtendas speculum: te, candide iudex
 Consulo, doctorum comes obsequiose virorum.
 Ah! nimium exsanguem pallorem ostendis in ore:
 Pingue, puer, malas, rubeumque adsperge colorem.
 Iam satis adspersum, iam reddit purpura malis.
 Omnia curauit: nil restat: pulchra Mineruae
 Haec facies, vestis Phoebo Musisque placebit.
 Adfer lecticam: hinc ego Maecenatis in aedem
 Deferar. Occurrunt pueri, famulique stupentes
 Mirificum variae vestis vultusque nitorem
 Certatim incuruant se, certatimque salutant.
 „Salve, da veniam, iam te, vir maxime adesse
 Edicam domino“ narras iucunda, sed audi:
 Ecce! virtum magnum, mihi crede, habet angulus iste:

Est

Est bonus, est doctus: cur tantus moeror in ore!
 Cur tantos ducit gemitus? est omnium egenus
 Forte tuus dominus misero succurret: amice
 Hunc prius inducas. „Ignosce, vir optime, totum
 Iam mensem ille fores domini obsidet: omnia frustra
 Quis iuuet hunc stupidum? capit is quis squalor et oris!
 Quam tenuis vestis! sedet aeternumque sedebit.“
 At mihi panduntur portae omnipotentis olympi.
 Introeo et vesti curuatus basia figo.
 Iam meus arridet Maecenas, iamque benigne
 Alloquitur: quid enim? docuerunt basia vesti
 Fixa virum doctum se prudentemque videre.
 Nunc expromo meas artes: nunc pyxida pulchram
 Offero. Sternutat Maecenas? Francica verba
 Addo statim. ridet? formosis rideo labris.
 Extollit Bauium? Bauium astris laudibus aequo.
 Ludit? disrumpor risu, clamans bene! belle!
 Quid moror? intrepido vultu mea vota precesque
 Explico, nec precibus, nec votis villa repulsa est.
 Hinc laetus redeo: late mea fama per urbes
 Ibit, et illustris me gloria ducet in astra.
 Tanta nitens potuit vestis praestare, nepotes!

1. Proh

1. Proh pudor! magnus ille Baco Verulamius paullo ante obitum tanta omnium rerum inopia laborauit, vt regis opem imploraret rogaretque, ne se in extrema senectute panem emendicare pateretur. v. Patinian. p. 24. Quot, per Deum! sciolos et stultos omnium fortasse abundantia affluentes illa aetas habuit, quae tam aequo animo virum diuinum egenum et prope mendicum vidit!
2. Sebastianum Maccum, virum ea aetate in Italia magni nominis, Erythraeus in Pinacoth. narrat ab affidua calamis tractatione in pollice et indice dextrae manus fulcos alte impressos hahuisse.

S A T . III . I

A D

GEORG. ERNEST. HEBENSTREITIVM.

Quid faciam? voluit saeui inclemensia fati,
 Tot mihi quae aerumnas immisit totque labores,
 Ne quidquam duri desit, me scribere versus.
 Hoc mihi nil misero potuit contingere peius.
 Nam simul accessit paupertas, quae pede fido
 Sectatur vates, haeredes patris Homeri.
 Sic fatum voluit Venerem cantare merumque,
 Nec potare dedit vinum nec amare puellas.
 Adde, sibi quemuis solum magnum esse poetam
 Et tumido versus aliorum spernere fastu.
 Difficiles nugas huic adde et mille furores.
 At nullis precibus fatum mutabile gnarus,
 Parco: mane nouo componens carmina, sero
 Vespe componens, totus defixus in illis.
 Nunc aliud maiusque malum mihi nascitur: ira
 Ardentes homines Satyras me scribere claimant.

Nempe

Nempe vncis manibus Capitonem templa Mineruae
 Audacter spoliare et rapto viuere dixi.
 Irrisi Bibulum, dum persuadere popello
 Nititur, haeretico scripta esse afflata veneno,
 Quae non perfecte referant compendia, quondam
 Quae puer edidicit, quae nunc dediscere censem
 Esse nefas: recte: venerandus munere et annis.
 Seruius haud legum mihi erat iurisque peritus,
 Ignorans mores Romae ritusque Latinos,
 Sed Baldi soboles, soboles dignissima Azonis,
 Caetera quid repetam? non me risisse negabo,
 Non adeo timidum fautrix natura creauit.
 Sed me sponte mea voluisse lacestere quenquam,
Hebenstreite, nego. quid rides? accipe quaeso,
 Cuius me toties delectauere lepores,
 Et mihi concedas tecum, dilecte, iocari.
 Exemplum veteris Latii et reuerenda caterua,
 Grammatici, leges nimium posuere seueras
 Quae certis numeris adstringant carmina vatuum.
 Inde mouent bellum nimis intractabile verbum,
 Saepius et nobis obsistit syllaba dura.
 Scribere vix coepi, iam syllaba dura repugnat.

Scalpimus inde caput, miseros et rodimus vngues;
 Rodimus et calamos, et pulpita frangimus istu.
 O quantum cupio stultorum dicere laudes!
 O quantum vano studio verba ipsa repugnant!
 Aut me Grammaticus virga saeuoque flagello
 Territat, aut certe versus subito elangueſcit.
 Birrus emit libros, aurato veflit amictu
 Euntos, hisque ſuum conclaue tapetibus ornat.
 Ne Birrum nitidos libros euoluere credas!
 Nam facile fulgor rutilu[n]que abſtergitur aurum.
 Idem catalogos et vana diaria legit,
 Hinc didicit titulos librorum, hinc gutture rauico
 Ceu digitos, vitia et nacuos enarrat eorum.
 Cur igitur, dicis, Birrum laudare moraris?
 Ecce! aegre versus verbum capit eruditu
 Seruius. (o veftro Iason, Caepolla, Tigrine,
 Irneri, Gofias, o veftro affurgite alumno,
 Tuque tuo liba Carpzoui basia amor)
 Seruius hic igitur Criticos condemnat, et iflas
 Peſles e patriis expelli praecepit oris.
 Irridet lepide, qui nostri legibus aeui
 Legibus ex Latii ſtudeant accendere lucem.

Haec

Haec sunt Graeca, legi non debent Graeca, sodales, 4
 Vociferans, non illa famem depellere, nullis
 Illa valent vacuam nummis implere crumenam.
 At bene scit chartas contexere, nouit et amplam
 Scripturam, et scriptum nouit signare figillo. Nouit
 Vix ego, mi Serui, te coepi tollere ad astra,
 Iam perit Iurisconsulti nomine versus.
 At Quintus nugas effutiat ore loquaci
Quis? quid? vbi? quibus auxiliis? cur? quomodo?
quando?
 Vsque canat, semperque suum quicunque coaxet,
 Et de principiis et somniet Entibus vsque.
 Attamen et nostraræ Quinti præconia habent
 Chartæ, ni versum vox Philosophia redardet.
 Audaci Titius fundit conuicia lingua,
 Immeritosque viros liuenti carmine laedit,
 Attamen argutas Satyras se scribere credit.
 Credat, et ipse etiam talem appellare volebam,
 Sed titulum verum 5 verlus metrumque negabant.
 Sed quid plura iuuat laudare exempla? videbis
 Quam mihi vim faciat minime mutabile metrum,
 Si laudare velim: sin quem reprehendere contra,
 Vltro tunc coeunt in carmen mollia verba.

Nil sapit et stupidus Birrus se iactat inepte.

Seruius haud quidquam praeter mala iurgia nouit.

Quintus futilibus consumit tempora nugis.

Probrofis Titius rodit bona nomina verbis.

Nonne Tuus verbis et metro Klotzius ergo

Ducitur, vt neruis alienis mobile lignum?

1. Occasionem huic scriptiunculae dedit locus festiuissimus Daniel. Heinsii, in libello, qualis vxor ducenda sit viro litterato? — Virtus autem non tam lepide laudatur, neque semper belle dicitur in carmine. Adde, quod, qui versus Latinos scribunt, temperantiam ac castitatem, primas foeminae virtutes, in elegia vbi ponant non inueniunt. reluctantur enim syllabae —

2. Idem Heinlius in epist. poematis suis affixa: Est enim ἀντοδίδωσας ἀρετή paupertas, vt aiebat ille. Haec a parente nostro ad nos denolata est haereditas. Homerum dico, qui sic vixit, sic abiit. Hoc vno beatus, quod nec codicillos fecit, nec legatum, neque quisquam de inofficio eius egit —

3. Κακολιμὸν θεάρημα vocat Cicero ad Attic. 14. 23. Nemo vñquam neque poeta neque orator fuit, qui quenquam meliorem, quam se arbitretur.

4. Diuina Accursii vox.

5. Satyricus.

ELEGIAE.

ELEGIAE.

ELEG. I.

AD ILLV STRISSIM V M
COMITEM SOLMIV M,
ALBAE AQVIL. EQVIT. REGIAR. PRAEFECTVRAR.
SCHWARZENBERGENS. GRVNHNANENS.
ET ZVICKAVIENS. EXARCHAM.

Si rau eos lituos, Solmi, sonitumque tubarum
Musarum tenuis vox penetrare potest:
Quae blandis viridi Musis operatus in aevo
Carmina deduxi qualiacunque cape.
At quantum, timeo ut resonans hinnitus equorum,
Vt, quae sulphureis ictibus aera tonant:
Vt gemitus iuuenium duro sub Marte cadentum,
Armorumque fragor terrisonaeque tubae:

E A

O quan-

O quantum vereor, tenera ut mea carmina ad aures
 Imbellesque modos hosce venire sinant.

Ah! ne caeforum sis sparsus forte cruento!

Dextraque ne rubeat sanguine forte Tua!

Aufugerent ocyus pauidae nec tradere, Solmi,

Auderent Musae carmina nostra Tibi.

Non Te, non dulcem credent se cernere alumnum,
 Solnius hic, dicent? hiccine noster amor?

Cernimus hunc acies et equestres ducere turmas,
 Cuius mellifluum carmen ab ore sonat?

Hunc rigidas pugnas, hunc praelia inire videmus,
 Gloria qui semper curaque nostra fuit?

Felix! qui gladios inter veneraris et arma
 Deliciasque Tuas, deliciasque meas.

Felix! qui recinis Venusino carmina plectro,
 Arguteque moues aurea fila lyrae.

O vtinam liceat dignos Te dicere cantus;
 Et tristi patriae pellere corde mala!

Flere iuuat, patriae crudelia vulnera flere,
 Damnaque Saxoniae publica flere iuuat.

Ah quoties dixi, vos, gaudia nostra, valete,
 O nemus, o dulcis vallis et umbra vale!

Nil mihi vobiscum, nil profunt carmina: toto
 Horrendum mundo sanguinea arma sonant.
 Pax ades et cives miseros pax alma reuise!
 Fortunata veni terque quaterque dies!
 Tunc viridi frontem lauro vincire iuuabit,
 Omissisque elegis follicitare lyram.
 Non saeuas acies, non aspera praelia dicam
 Vastatasque vrbes: Tu mihi carmen eris.

ELEG. II.

PIIS MANIBVS
CHRISTIANI FRIDERICI
PROMNITI

S.

Tu, qui sidereo, translatus in arua piorum,
 Promniti, vitam lumine laetus agis;
 Si mortales tuas carmen perfertur ad aures,
 Accipe sincerae pignus amicitiae.
 Ultima amicitiae donamus et ultima amoris
 Pignora quaeque licet munera ferre damus.
 Iam licet aethereos cantus tua pectora spirent,
 Diuinumque tuo carmen ab ore sonet:
 Iam licet insigni mundi rerumque parentem
 Carmine et extollas gaudia larga poli:
 Iam licet haud mundi gratum nec amabile quidquam,
 Coelestisque tuo pectore regnet amor:
 Forte tamen nostri memor in regionibus illis
 Forte inficta tua vulnera morte vides:

Forstan

Forsitan hoc carmen nubes transcendet et auras,

Forsitan haec pietas, grata futura tibi.

Forsitan has lacrimas non sicco lumine cernes,

Et cineri haec, dices, munera grata meo.

Non nostris lacrimas oculis non ore querelas

Extorquet nobis ars malefida graues.

Non nos arte queri nec nos lacrimare decenter

Fallere nec verbis nox didicisse iuuat.

Pectus, Promnit̄, pectus nos triste disertos

Et facit, et gemitus moestaque verba docet.

Hoc miserum verbis cogit vulgare dolorem,

Hoc solum in fletus lumina nostra mouet.

Vt flexi lacerat durns dens vomeris arua,

Vt lacerant siluas fulmina missa polo.

Sic quoque, quae viridi te nobis abstulit aevo,

Mors miseris lacerat pectora nostra modis.

Haec igitur luctum simul et spirantia amorem

Vulneraque haec tanto vulnere laesa iuuat.

Hoc gemitu paullum renouatur prima voluptas,

Foederis et nostri pristina imago redit

Nunc te direpto demum sentimus, amice,

Quam toto fuerit corde receptus amor.

Mors.

Mors tua, Promniti, mors ah! tua quid sit amicos

Perdere, nos, vere quid sit amasse, docet.

Moesta tui species oculis abeuntis inhaeret,

Vltima discessus haeret et hora tui.

Oscula discedens quoties repetita dedisti!

Vt nostro collo brachia nexa tua!

Vtque tuis lacrimis lacrimas miscere iuuabat

Nostras! vt vocem preffit et ora dolor.

Quam, dulces socii, vestris amplexibus aegre

Diuellar, dicas, conscius ipse mihi.

Fata vocant, finisque meis iam debitus annis

Vltima iam approperant tempora, fata vocant.

Nunc Misenam abeo, forsan clementia coeli

Languentesque artus aura benigna iuuat.

Tunc iterum sanum me dulcis Lipsia habebit,

Vestros amplexus vestraque colla petam.

Sin potius, mortis nam sunt mihi signa propinquae,

Sin nobis redditum tristia fata negant.

O memori vestri Promniti nomen habete

Mente, sit aeternum foedus amicitiae.

Teslor perpetuum, qui nos coniunxit, amorem;

Cuius et in dextra sunt mea fata, Deum:

Non

Non me quod virides annos floremque iuuentae
 Eripiat mortis frigida dextra mouet,
 Vos facitis socii, vos omnis causa doloris,
 Vos soli facitis cur supereesse velim.
 Non ego vos posthac videam? non seria, lusus,
 Non potero vobis credere cuncta mea.
 Non vos consilium posthac praebebitis aegro?
 Dulce mihi semper deerit alloquium?
 Quaeque ego pro vestro nunc reddam praemia amore?
 Scilicet aeterni causa doloris ero.
 Non omnis moriar, vos dulces spero sodales
 Vos post exiguum spero videre moram.
 Qui tum complexus! quaeque oscula! qui tum
 In superis aruis corda tenebit amor!
 Nunc saluete mihi, nunc supremumque valete,
 Nunc mihi supremum, Lipsia blanda, vale.
 Sic fles, et flentes vna nos cernis amicos,
 Ultima nos flentes figinus oscula, abis:
 Quae non follicitis animis nos vota fouemus!
 Quid non speramus! spes ea cassa cadit.
 Ergone tu nunquam nobis redditurus abiisti?
 Ergone te nobis abstulit atra dies?

Nostrae

Nostrae deliciae; Promniti nostra voluptas.

Tune immaturo funere raptus abes?

Non, nisi per somnum, tua dulcis imago redibit?

Non, eheu! posthac, optime, noster eris?

Ah quoties cum tu socios complexus amantes

Tum dedimus lacrimis oscula mista tibi!

Quid si, saepe animus nobis dicebat, amicum

Dimidiumque animae mors violenta rapit?

Quid? sine Promnitio tum coeli cernere lumen

Iucundum nobis? hoc sine viuere erit?

Accidit, o miseros homines! o inuida fata!

Quae nobis animus vaticinatus erat.

Vt rosa, purpureum quae mane expandit honorem,

Vespere demittit disperitura caput:

Imbribus effusis vt picta papauera marcent

Amittuntque suum lilia verna decus:

Sic breue ver vitae mediaque abrupta iuuenta

Gaudia funesti funeris hora rapit.

Non, eheu! sensim languentia lumina nostris

Claudere nos digitis, non potuisse tua!

Non licuisse tuae supremo in tempore vitae

Et capere et verbum reddere dulce: vale!

enfici

Absentes

Absentes tibi ferta damus, floresque sepulchro
 Afferimus varios purpureasque rosas.
 Nec tamen hic finis luctus finisque doloris.
 Nec tuus e nostro corde recedet amor,
 Si tepidum longum tempus compresserit imbrem,
 Nostraque siccari lumina longa dies:
 Ille tamen nostro viuet sub pectore luctus,
 Fida et amicorum pectora flere sciunt,
 O quam ardent animi, nubes tecum ire per altas!
 O quantum cupimus te super astra sequi!
 Felix morte tua, cumulos montesque malorum
 Exsuperas, coeli perfruerisque bonis.
 Quid tibi nunc mundi splendor quid honosque videtur?
 Quid curae nostrae, gloria, quidue labor?
 Irridesne hominum curas vanosque labores?
 An potius miseret te miseris generis?
 Quid tibi, quae totum scindit discordia mundum
 Sanguineaque manu tristia bella mouet?
 Quid tibi natorum Germania squallida caede,
 In sua quam rabies viscera et ardor agit?
 Quid tibi mille equitum turma peditumque ceteruae,
 Quid furor et strepitus quid graue Martis opus?
 Quid?

Quid? nisi formicae, quae paruo in farris aceruo

Ob paruum granum praelia parua gerunt.

Tutus de coelo fulgentia despicias arma,

Et mala mortales quae fibi cunque creant.

Nulla quies nobis, ah! toto incendia mundo

Cernimus ah! gladios vndique et arma fera.

Cernimus ah! gemitum patriae lacrimasque perennes,

Aruaque quae late tecta cadaueribus,

Seruitio liber, strepitu excintusque periclis

Aurea sub pedibus conspicis astra tuis.

Aeternum numen maiestatemque verendam

Ingenio celebras yberiore Dei.

Miratur coelum, coeli mirantur et axes,

Nubes mellifluum carmen et astra stupent.

Quam pudet hos tenues numeros mortaleque carmen

Mortalique humiles fundere ab ore modos.

Quam ne, quae quandam non displicuere, veremur

Nunc laedant aures carmina nostra tuas.

Nostra deo o ytinam mens exardescat eodem!

Excitet o idem pectora nostra vigor!

O vbi diuino vultu sapientia splendet,

Quae non cognoscit dicit et ingenium!

Vincula

Vincula perfregit dura, excusfitque catenam

Reddita mens coelo, reddita tota sibi.

Nunc animus liber campoque potitus aperto

Omnia coelesti peruolat igne calens.

Peruolitat nubes coelique volubilis orbes,

Aethereis pennis transuolat astra poli.

Fulminis attonitus patriam tonitruque sonantis

Ventorumque domos permeat atque niuis.

Iam fabricam mundi, iam quae compage tenetur

Coelum, quaque via fidera discis eant.

Miraris populos tecum felicis olympi

Coelestes acies aethereoisque choros.

Qui ciues habitent in lunae conspicis orbe,

Quaeque creaturae conspicis astra colant.

Iam potis es veras rerum cognoscere causas,

Necne te metuis deuius error agat.

Qua vi subsidat pontus tumeatque vicissim,

Quot mundi niteant aethere et astra polo:

Tristes sanguineo rutilent cur igne cometae:

Qui teneant ciues stagna profunda maris:

Corporis ut rudes animus vegetauerit artus:

Quae natura animi, quae sit origo, tenes.

F

Quae

Quae fit naturae lex, virtus, quaeque potestas,
 Tu nosti, atque homines quae modo cunque latent.
 Fatorum seriem, rerum miracula, fortis
 Hic hominum discis perpetuasque vices.
 Hic mortisque tuae causas cognoscis, amice,
 Hic, quae nos maneant aspera fata, vides.
 Quid tibi nunc omnis sapientia nostra videtur?
 Quid, quae mortalis ludicra iactat homo?
 Si licet, et veteris tu non oblitus amoris
 Nec miseris homines talia nosse nefas.
 Dulcia per mediae descende silentia noctis
 In tacitos lucos umbriferumque nemus.
 Tu quibus in superas pennis adscenderis oras,
 Quo duce transieris fidera quaque via:
 Quas ibi virtutes animi, quos naclus amicos,
 Lumine quo niteant corpus et ora noua!
 Quo sermone Dei quo dicas carmine laudes,
 Quam blandi numeri mellifluique modi:
 Quid cupias, optes, quo tendat sancta voluntas,
 Quid mens terrestri libera corpore agat:
 Quae sint coelestes sedes, quaeque atria diuum,
 Quaeque voluptates, gaudia quaeque, doce.

Forte

Forte animus grauiter crudeli saucius icta

Discret alloquio fortior esse tuo.

Cur audire nefas homini miracula coeli!

Cur mortalis homo percipere ista nequit?

Quantum ardent animi! quantaque cupidine feruent!

Quod desiderium pectora nostra tenet!

O quando dabitur nobis sapientiam ab ore

Discere coelestem, dulcis amicē, tuo?

ELEG. III.

AD MVSAS.

Extremum hoc, Musae, nobis concedite carmen
Extremum, vobis vota precesque fero.
Inuida vis fati vestris me amplexibus arcet,
In quibus aeternum viuere dulce foret.
Dulce foret vestris morti succumbere in vlnis,
Luminaque a vestra claudere pressa manu,
Hoc ego sperabam, sed spes me lusit inanis,
Venti diripiunt gaudia spesque meas.
Vos mihi nascenti placidis risistis ocellis,
Nascere, dicentes, tu quoque noster eris.
Tum teneram ingenuas mentem formastis ad artes,
Artes, quae spretae nunc sine honore iacent.
Carmina tum ratum me, tum numerosque docetis,
Siue tuos, Naso, siue, Tibulle, tuos.
Et modo me laetum flauas ad Tybridis vndas
Ducitis, et colles, Roma vetusta, tuos.

Et

Et modo thesauros dextra referatis amica,
 Quos gremio condit Graecia prisca suo.
 Non mihi vos vani iunxit malus ardor honoris,
 Nec me vos auri iussit amare sitis.
 Ast ob delicias ob et illud amabile vestrum
 Tanto vobiscum iunctus amore fui.
 Sic mihi defluxit primae pars optima vitae,
 Actaque per dulces blanda iuventa choros,
 Nunc iussit, Musas Pindumque relinquere fatum
 Quod nobis laetum nil finit esse diu.
 Ceu; quando tristis virgo trans aequoris vndas,
 Dilectum iuuenem cernit abire procul,
 Tunc gemit et queritur, lacrimis tunc ora venusta
 Et pulchras lacrimis irrigat illa genas:
 Sic ego vos lacrimans, miserefcite! defero Musae,
 Sic lacrimans Pindi nobile linquo nemus.
 Nunc Cytherea vale, Charites, tenerique Lepores,
 Tu, mi Flacce, vale, tuque, Tibulle, vale.
 Nil mihi vobiscum nec erunt mihi carmina curae,
 Nil mihi cum calamis cum citharaque mihi.
 At saltem, Musae, ne vestrum spernite amicum,
 At saltem memores nominis este mei.

Et sacro in Pindo, (nistro concedite amori)

Hoc habeat carmen parua tabella meum :

Quem luco hoc nimium prohibebant ferrea fata

Klotzius hoc luco viuere dignus erat.

Quid moror vltterius? vultu dextraque feroci

Frango leues calamos: frange Thalia lyram.

A B 125 832

X 2369387

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

1 Centimetres

1 Inches

Farbkarte #13

CHRISTIANI ADOLPHI
KLOTZII.

O P V S C V L A
P O E T I C A.

AL TEN BVRGI,
EX OFFICINA RICHTERIA,
1581.